

EDUSKUNNAN VASTAUS 30/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta (HE 30/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 11/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun tartuntatautilain (583/1986) 3, 4, 6, 7 ja 9—12 §, 14 §:n 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 15 ja 16 §, 17 §:n 1 momentti, 18—20, 22, 23, 23 a, 23 b ja 24 §, 29 §:n 2 momentti, 30 ja 33 §, 36 §:n 1 momentti sekä 39 ja 40 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 § laeissa 76/1991, 770/1992 ja 70/1999, 7 § osaksi mainitussa laissa 770/1992 ja laissa 1106/1992, 10, 15, 23 b ja 24 §, 36 §:n 1 momentti sekä 40 a § mainitussa laissa 770/1992, 11 § mainitussa laissa 76/1991, 12 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 16 § osaksi mainitussa laissa 770/1992, 20 § laissa 275/1991 ja mainitussa laissa 770/1992, 23 ja 23 a § mainitussa laissa 70/1999 ja 29 §:n 2 momentti laissa 262/1989, sekä

lisätään lakiin uusi 11 a ja 12 a §, 13 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 23 c § seuraavasti:

3 §

Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä sairaalainfektioiden torjunta.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tartuntatautien ehkäisyllä* rokotusten, vasta-aineiden ja lääkkeiden antamista, terveyskasvatusta sekä muita yksilöön ja hänen elinympä-

päristöönsä kohdistuvia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tartuntataudin ilmenemisen tai leviämisen estäminen;

2) *tartuntatautien varhaistoteamisella* taudin etsimiseksi järjestettyjä terveystarkastuksia ja seulontatutkimuksia;

3) *seurannalla* tiedon jatkuvaa keräämistä, analysointia ja tulkintaa sekä tiedon välittämistä tartuntatautien torjunnasta vastaaville;

4) *epidemialla* tautitapausten lukumäärän lisääntymistä odotettua enemmän jonakin ajanjaksona tietyssä väestössä tai tietyllä alueella;

5) *tutkimuksella* yksilöön kohdistuvaa tartuntataudin toteamiseksi tai hoidon antamiseksi lääkärin suorittamaa tutkimusta;

6) *hoidolla* lääkärin antamaa tai valvomaava- tai laitoshoidoa;

7) *lääkinnällisellä kuntoutuksella* toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan ja ylläpitämään kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä sekä edistämään ja tukemaan hänen elämäntilanteensa hallintaa ja hänen itsenäistä suoriutumistaan päivittäisissä toiminnoissa; lääkinnälliseen kuntoutukseen sisältyvistä palveluista säädetään lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetussa asetuksessa (1015/1991); sekä

8) *sairaalainfektiolla* terveydenhuollon toimintayksikössä annetun hoidon aikana syntynyt tai alkunsa saanutta infektiota.

4 §

Tartuntataudit jaetaan yleisvaarallisiin, ilmoitettaviin ja muihin tartuntatauteihin.

Tautia voidaan pitää yleisvaarallisena tartuntatautina:

1) jos taudin tarttuvuus on suuri tai tauti leviää nopeasti;

2) jos tauti on vaarallinen; ja

3) jos taudin leviäminen voidaan estää tautiin sairastuneeseen tai sairastuneeksi perustellusti epäiltyyn henkilöön kohdistettavilla toimenpiteillä.

Tautia voidaan pitää ilmoitettavana tartuntatautina:

1) jos taudin seuranta edellyttää lääkärin antamia tietoja;

2) jos taudin tartuntaketjun katkaisemisessa hoidettavalle annettava maksuton hoito on tarpeen; tai

3) jos kyseessä on yleisellä rokotusohjelmalla ehkäistävä tauti.

Valtioneuvoston asetuksella nimetään yleisvaaralliset ja ilmoitettavat tartuntataudit.

6 §

Tartuntatautien vastustamistyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

Läänin alueella tartuntatautien vastustamistyön suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu lääninhallitukselle.

Sairaanhoitopiirin alueella tartuntatautien vastustamistyön ohjaus kuuluu sairaanhoitopiirille. Sairaanhoitopiiri toimii myös tartuntatautien vastustamistyön alueellisena asiantuntijana ja seuraa tartuntatautien vastustamistyön toteutumista alueellaan. Sairaanhoitopiiri avustaa kunnan tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavaa toimielintä tartuntatautien toteamisessa ja tartuntatautiepidemioiden selvittämisessä sekä tartunnan jäljityksessä. Sairaanhoitopiiri ohjaa alueellaan sairaalainfektioiden torjuntaa, seuranta- ja selvittämistä.

Tartuntatautien vastustamistyön asiantuntijalaitoksena toimii Kansanterveyslaitos.

Tartuntatautien vastustamistyön asiantuntijaelimenä toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä tartuntatautien neuvottelukunta. Neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tässä pykälässä tarkoitetuista tehtävistä.

7 §

Kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972) ja tässä laissa säädetään.

Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi.

9 §

Valtio huolehtii tartuntatautien vastustamistyön järjestämisestä puolustusvoimissa, rajavartiolaitoksessa ja vankeinhoitolaitoksessa sekä valtion huoltolaitoksissa ja muissa vastaavissa valtion laitoksissa. Tartuntatautien vastustamistyön järjestämisessä näiden laitosten terveydenhuoltohenkilöstön tulee olla tarvittaessa yhteis-

työssä alueen sairaanhoitopiiriin ja kunnan kanssa.

10 §

Tartuntatautien vastustamistyössä tarvittavia laboratoriotutkimuksia ja -tehtäviä suoritetaan Kansanterveyslaitoksessa sekä tähän tarkoitukseen hyväksytyissä laboratorioissa. Lääninhallitus hyväksyy laboratoriot ja valvoo niiden toimintaa. Lääninhallituksen tulee pyytää Kansanterveyslaitokselta lausunto ennen laboratorion hyväksymistä.

Edellytyksenä laboratorion hyväksymiselle on, että laboratoriollla on asianmukaiset tilat ja laitteet sekä toiminnan edellyttämä ammattitaitoinen henkilökunta ja että laboratorion laaduntarkkailu on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Jos hyväksymisen jälkeen ilmenee, ettei mikrobiologinen laboratorio täytä hyväksymisen edellytyksiä tai sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, lääninhallitus voi peruuttaa hyväksymisen.

Kansanterveyslaitoksella ja lääninhallituksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvaukset salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava Kansanterveyslaitokselle tai lääninhallitukselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, lääninhallitus voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

11 §

Kunnan on järjestettävä yleisiä vapaaehtoisia rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin kansallisesta rokotushjelmasta ja rokotusten haittavaikutus-

ten ilmoittamisesta sekä raskaana olevien terveystarkastuksista.

11 a §

Sen estämättä, mitä lääkelaisissa (395/1987) säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi päättää, että kansanterveyttä välittömästi ja vakavasti uhkaavan tartuntatautiepidemian torjumiseksi voidaan käyttää lääkevalmistetta, jolla ei ole Lääkelaitoksen tai Euroopan unionin toimielimen myöntämää myyntilupaa.

12 §

Kunnan on järjestettävä yleisiä pakollisia rokotuksia sellaisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi, joka voi saada aikaan huomattavaa vahinkoa väestön tai sen osan terveydelle, taikka muusta terveydenhoidollisesti tärkeästä syystä. Valtioneuvosto päättää pakollisen rokotuksen toimeenpanon ajankohdasta ja siitä, mitä väestönosaa, ryhmää tai ikäluokkaa rokottamisvelvollisuus koskee, minkä ajan päätös on voimassa sekä mitä rokotuksessa on muutoin noudatettava. Ennen päätöksen tekemistä asiasta on hankittava Kansanterveyslaitoksen lausunto, jollei Kansanterveyslaitos ole tehnyt asiaa koskevaa esitystä.

Milloin pakollisen rokotuksen järjestämistä on pidettävä erityisen kiireellisenä, sosiaali- ja terveysministeriö voi tehdä sen toimeenpanemiseksi väliaikaisen päätöksen. Päätös on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jonka on päätettävä asiasta lopullisesti.

12 a §

Puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa toimeenpannaan pakolliset rokotukset kullekin ikäluokalle tartuntatautien leviämisen estämiseksi tai muusta terveydenhoidollisesti tärkeästä syystä. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää pakollisen rokotushjelman sisällöstä puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa hankittuaan asiasta Kansanterveyslaitoksen lausunnon.

13 §

Pakollisen terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai, jos siihen on erityistä syytä, asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Yleisvaarallisen tartuntataudin toteamiseksi voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu sanottavaa haittaa tarkastettavalle.

14 §

Tässä tarkoituksessa tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi toimialueellaan:

Milloin muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa alueella tartunnan leviämisen vaaran, tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita väestön noudatettaviksi sekä määrätä oppilaitoksia, päiväkoteja ja huoltolaitoksia suljettaviksi.

15 §

Kun pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen väestön terveyttä vakavasti uhkaavan 4 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttävän tartuntataudin leviämisen estämiseksi, voi sosiaali- ja terveysministeriö ja läänin alueella lääninhallitus tehdä niitä koskevat välttämättömät päätökset. Päätöksellä voidaan määräaikaaisesti toteuttaa toimenpiteitä, joita sovelletaan yleisvaarallisissa tartuntataudeissa tai rajoittaa tavaran siirtämistä. Päätöksellä voidaan rajoittaa tavaran siirtämistä enintään kahden kuukauden ajaksi. Hallinto-oikeus voi päätöksen tehneen viranomaisen esityksestä jatkaa määräaika enintään kolmella kuukaudella, jos tavaran siirtämisen rajoittamisen edellytykset ovat edelleen olemassa.

16 §

Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on, jos se yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on tarpeen, annettava tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi pe-

rustellusti epäillyn tutkimusta koskevia määräyksiä, tartunnan estämiseksi tarpeellisia ohjeita sekä ohjattava tautiin sairastunut asianmukaiseen hoitoon.

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ei voida estää 1 momentissa mainituin toimenpitein, tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi määrätä tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön olemaan poissa ansiotyöstään yhtäjaksoisesti enintään kuuden kuukauden ajan.

Tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi 2 momentissa tarkoitetuilla edellytyksillä määrätä myös alle 16-vuotiaan lapsen olemaan poissa päivähoitopaikasta tai oppilaitoksesta yhtäjaksoisesti enintään kuuden kuukauden ajan.

Hallinto-oikeus voi tartuntatautien torjunnasta vastaavan kunnan toimielimen esityksestä määrätä 2 ja 3 momentissa säädettyä aikaa jatkettavaksi enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, milloin 2 ja 3 momentissa mainitut edellytykset ovat edelleen olemassa.

17 §

Yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastunut tai sairastuneeksi perustellusti epäilty voidaan eristää sairaanhoitolaitokseen:

- 1) jos taudin leviämisen vaara on ilmeinen; ja
- 2) jos taudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä tai henkilö ei voi taikka halua alistua muihin 13, 14 ja 16 §:ssä tarkoitettuihin taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

18 §

Tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi määrätä yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön eristettäväksi 17 §:n mukaisesti enintään kahdeksi kuukaudeksi. Kiireellisessä tapauksessa terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää eristämisestä. Päätös on heti alistettava tartuntatautien torjunnasta vastaavan kunnan toimielimen vahvistettavaksi.

Hallinto-oikeus voi tartuntatautien torjunnasta vastaavan kunnan toimielimen esityksestä määrätä eristystä jatkettavaksi enintään kolmella kuukaudella, jos 17 §:ssä mainitut eristämisen edellytykset ovat olemassa 1 momentissa tarkoitetun eristämisaikojen päättyessä.

19 §

Eristäminen on lopetettava heti, kun 17 §:n mukaisia eristämisen edellytyksiä ei enää ole.

Edellä 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun hoidon antamisesta ja eristämisen lopettamisesta päättää terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaava lääkäri tai sairaalan asianomainen ylilääkäri.

20 §

Työnantajan tulee vaatia työntekijältä luotettava selvitys siitä, ettei tämä sairasta tiettyä yleisvaarallista tartuntatauti, jos työntekijä on sellaisissa 2 momentissa luetelluissa tehtävissä, joihin liittyy tällaisen tartuntataudin tavallista suurempi leviämisaika tai joissa tällaisen tartuntataudin seuraukset ovat tavanomaista vakavammat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mistä yleisvaarallisista tartuntataudeista tässä tarkoitettu selvitys tulee vaatia.

Ennen kuin työntekijä on esittänyt 1 momentissa tarkoitetun selvityksen, hän ei saa toimia:

1) terveydenhuollon toimintayksikössä, pitkäaikaishoitoa järjestävässä laitoksessa tai vesilaitoksessa tehtävässä, jossa hän voi aiheuttaa 1 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen vaaraa;

2) alle kouluikäisten lasten sekä vanhusten hoitotehtävissä;

3) elintarvikehuoneistossa tehtävässä, jossa käsitellään pakkaamattomia, helposti pilaantuvia elintarvikkeita; tai

4) muussa valtioneuvoston asetuksella säädettyssä tehtävässä, jossa 1 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen vaara elintarvikkeiden välityksellä on ilmeinen.

Työnantajan tulee vaatia henkilöltä, joka työskentelee 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa tehtävässä, tieto laboratoriotutkimuksen tai muun tutkimuksen tuloksesta työntekijän palat-

tua maasta, jossa hän on voinut saada 1 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin.

Jos perustellusti voidaan epäillä 2 momentissa tarkoitetussa työssä tai tehtävässä olevan henkilön aiheuttavan tartuntataudin leviämistä, tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi määrätä henkilön olemaan poissa ansiotyöstään sinä aikana, jolloin taudin leviämisen vaara on olemassa, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti. Hallinto-oikeus voi tartuntatautien torjunnasta vastaavan kunnan toimielimen esityksestä jatkaa tätä aikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos tartuntataudin leviämisen vaara on edelleen olemassa.

22 §

Hoitava lääkäri on ensisijaisesti vastuussa yleisvaaralliseen tai ilmoitettavaan tartuntatautiin sairastuneen potilaan ja mahdollisesti muiden tartunnan saaneiden saattamisesta tutkimukseen ja hoitoon. Jos hän ei voi itse tätä tehdä, hänen tulee siirtää tehtävä terveyskeskuksen tai sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos tehtävän siirto on annettu kirjallisena, siirtoa koskevat tiedot on hävitettävä heti tartunnan leviämisen ehkäisemiseen tähtäävien toimenpiteiden jälkeen, eikä niitä saa tallentaa potilasasiakirjoihin. Yleisvaaralliseen ja ilmoitettavaan tartuntatautiin sairastunut ja sairastuneeksi perustellusti epäilty on velvollinen tiedusteltaessa ilmoittamaan asiaa selvittävälle lääkärille tartuntataudin leviämisen estämiseksi tartuntatavan, -ajankohdan ja -paikan sekä sen henkilön nimen, jolta hän on voinut saada tartunnan.

23 §

Lääkärin ja hammaslääkärin tulee tehdä ilmoitus epäilemästään tai toteamastaan yleisvaarallisesta tai ilmoitettavasta tartuntatautitapauksesta (*tartuntatauti-ilmoitus*) asianomaiselle terveyskeskuksen ja sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Sairaanhoitopiiri ilmoittaa saamansa tiedot edelleen Kansanterveyslaitokselle. Tartuntatauti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä sellaisista yleisvaarallisista tai ilmoitettavista tartuntataudeista, joiden

torjumisen tai leviämisen estämiseksi tarvittavat tiedot ovat edellä mainitun viranomaisen vaikeuksitta saatavissa jo muilla tavoin. Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mitä tautteja ilmoitusvelvollisuudesta vapauttaminen koskee. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää, että tartuntatauti-ilmoitus on tietyn taudin osalta tehtävä suoraan Kansanterveyslaitokselle, jos tämä on tarpeen kyseiseen tautiin sairastuneen henkilön yksityiselämän suojan varmistamiseksi.

Edellä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun laboratorion tulee tehdä Kansanterveyslaitokselle tartuntatauti-ilmoitus toteamastaan yleisvaarallisen tai ilmoitettavan tartuntataudin mikrobilöydöksestä. Tartuntatauti-ilmoitus tulee tehdä myös sellaisista muista tartuntatautien mikrobilöydöksistä, joiden esiintymistä on epidemioiden varhaisen toteamisen tai torjuntaohjelmien suunnittelemisen vuoksi tärkeää seurata keskitetysti (*muut rekisteröivät mikrobilöydökset*). Muut rekisteröivät mikrobilöydökset määritellään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös, milloin tartuntatauti-ilmoitukseen tulee liittää mikrobikantoja ja näytteitä.

Tartuntatauti-ilmoitus sisältää potilaan tunnistetiedot ja tiedon ilmoituksen tekijästä samoin kuin sellaiset valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät potilasta, tartuntatautia tai mikrobilöydöstä, tartuntatapaa, -aikaa ja -paikkaa sekä hoitoa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä tartuntatautien ehkäisemiseksi tai tartuntatautiepideemioiden selvittämiseksi ja leviämisen estämiseksi.

Tunnistetietona ilmoitetaan potilaan henkilötunnus sekä yleisvaarallista tai ilmoitettavaa tartuntatautia koskevassa ilmoituksessa lisäksi potilaan nimi. Kun tartuntatauti-ilmoitukseen liittyy mikrobikanta tai näyte, tämä yksilöidään vastaavilla tunnistetiedoilla kuin tartuntatauti-ilmoitus. Jos potilaalla, jolla on todettu muu rekisteröitävä mikrobilöydös, ei ole henkilötunnusta, potilaasta ilmoitetaan hänen nimensä, syntymäpäivänsä ja sukupuolensa.

23 a §

Sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaava lääkäri ylläpitää tartuntatautien vastustamistyötä, niiden leviämisen ehkäisemistä ja seurantaan varten 23 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella ilmoituksista muodostuvaa alueellista rekisteriä. Lisäksi sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi valtioneuvoston asetuksella määriteltyjen lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien ilmenemisen ja leviämisen estämiseksi ylläpitää mainittujen mikrobien kantajista erillistä rekisteriä (*alueellinen lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteri*).

Kansanterveyslaitos ylläpitää 23 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella tartuntatautien vastustamistyötä, niiden leviämisen ehkäisemistä ja seurantaan sekä tilastointia ja tutkimusta varten valtakunnallista tartuntatautirekisteriä.

Tartuntatauti-ilmoitus on hävitettävä viimeistään ilmoittamista seuraavan vuoden loppuun mennessä eikä sen tietoja saa kopioida tai siirtää terveyskeskuksen tai sairaanhoitopiiriin potilasrekisteriin tallettaviksi.

Valtakunnalliseen tartuntatautirekisteriin ja alueelliseen lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteriin talletetaan tunnistetietoina 23 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot. Kansanterveyslaitos voi täydentää valtakunnallisen tartuntatautirekisterin tietoja väestörekisterijärjestelmästä tiedoilla potilaan asuinkunnasta, syntymämaasta, kansalaisuudesta ja mahdollisesta kuolemasta. Tunnistetiedot sisältäviä tietoja saadaan säilyttää niin kauan kuin se on rekistereiden 1 ja 2 momentissa määriteltyjen käyttötarkoitusten kannalta välttämätöntä. Tieto henkilön nimestä hävitetään samaa tartuntatautitapausta koskevien erillisten ilmoitusten yhdistämisen (*yhdistämisaikaväli*) päättymistä seuraavan vuoden loppuun mennessä. Saman ajan kuluessa henkilötunnukset tulee muuttaa valtakunnallisessa tartuntatautirekisterissä sellaiseen muotoon, ettei yksittäisiä henkilöitä voida niiden perusteella tunnistaa. Tietojen käsitteilyn perusteen ja tarpeen arvioinnista on voimas-

sa, mitä henkilötietolain (523/1999) 12 §:n 2 momentissa säädetään.

Yhdistämisaikaväli on pääsääntöisesti 12 kuukautta. Yhdistämisaikaväli on kuitenkin:

1) kolme kuukautta, kun tartuntataudin kesto on lyhyt;

2) kolme vuotta, kun taudin kulku on erityisen hidas; ja

3) 50 vuotta, kun suuri osa tartunnan saaneista jää pysyviksi tartunnan kantajiksi.

Yhdistämisaikavälistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

23 b §

Edellä 23 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Kansanterveyslaitos voi salassapitosäännösten estämättä kuitenkin luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille asianomaista sairaanhoitopiiriä ja terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille asianomaisen terveyskeskuksen toimintaa koskevia tietoja siinä laajuudessa kuin se on sairaanhoitopiirin ja kunnan tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä. Tunnistetietoja ei kuitenkaan luovuteta sellaisten tautien osalta, joista 23 §:n 1 momentin nojalla tehdään ilmoitus suoraan Kansanterveyslaitokselle.

Sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tietoja sekä 1 momentin nojalla valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä saamia tietoja terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille siinä laajuudessa kuin se on kunnan tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä sekä veripalvelutoiminnasta annetun lain (968/1994) 3 §:ssä tarkoitettulle yhteisölle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä veren välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi.

Sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa alueellisesta lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekiste-

ristä potilasta koskevia tietoja häntä hoitavalle terveydenhuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on epidemian leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuja tietoja voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Kansanterveyslaitos voi salassapitosäännösten estämättä antaa luvan henkilötietojen luovuttamiseen valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä, jos luovutus tapahtuu terveydenhuollon toimintaa, tautien ennaltaehkäisyä tai hoitoa koskevaa taikka näihin liittyvää määrättyä tieteellistä tutkimusta varten ja luovutus täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen lupapäätöksen antamista tietosuojavaltuutetulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

23 c §

Milloin tartuntataudin leviämisen estäminen saattaa edellyttää tämän lain 12, 12 a, 13—18 tai 20 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, tartuntatauti-ilmoituksen vastaanottajan tai kiireellisessä tapauksessa ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä saatettava asia toimivaltaisen viranomaisen tietoon. Lääkärin on myös salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava epäilemistään tai toteamastaan juomaveden tai elintarvikkeen välityksellä leviävästä epidemiasta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitus voi sisältää epidemian leviämisen estämiseksi välttämättömät 23 §:n 4 momentissa tarkoitettujen henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautiin ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin tulee salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa kunnan eläinlääkintäviranomaiselle epäilemistään tai toteamastaan tartuntataudista, joka voi olla peräisin eläimestä tai joka voi tarttua ihmisestä eläimeen. Ilmoitus voi sisältää ihmisille tai eläimille aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämättömät 23 §:n 4 momentissa tar-

koitetut henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautia ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

24 §

Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen on ilmoitettava epäilystä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta eläintautitapauksesta Kansanterveyslaitokselle ja kiireellisessä tapauksessa myös sosiaali- ja terveysministeriölle.

29 §

Kunnan viranomaisen päätöksestä valitus tehdään hallinto-oikeudelle.

30 §

Päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä olemaan poissa ansiotyöstään, hoidon antamista henkilön tahdosta riippumatta tai eristämistä, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätökseen, joka on 18 §:n 1 momentin mukaan alistettava kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavan toimielimen vahvistettavaksi, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

33 §

Edellä 4 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisen tartuntataudin leviämisen vaaraa aiheuttavien pieneliöiden tai niiden osien maahantuonnista on ilmoitettava siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

36 §

Sairaanhoitopiiri voi tehdä toisen kuntayhtymän tai kunnan kanssa sopimuksen tartuntatautipotilaiden hoitamisesta.

39 §

Milloin kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toteaa, että yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin tehokkaasti estää, poliisin on annettava kunnan

tartuntatautien torjunnasta vastaavan toimielimen pyynnöstä virka-apua.

40 a §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa tarvittavia tietoja muilta viranomaisilta.

Kansanterveyslaitoksella on oikeus saada pyynnöstä 10 §:ssä tarkoitetuilta laboratorioilta tietoja tartuntatautitapausten toteamiseksi tehtyjen tutkimusten lukumääristä ja käytetyistä laboratoriomenetelmistä.

Kansanterveyslaitoksella on oikeus saada pyynnöstä ilma-aluksen tai muun aluksen omistajalta, haltijalta tai käyttäjältä ilma-aluksessa tai muussa aluksessa matkustajana olleen henkilön henkilötunnus, nimi, syntymäaika, sukupuoli ja yhteystiedot salassapitosäännösten estämättä, jos se on väestön terveyttä vakavasti uhkaavan tartuntataudin leviämisen estämiseksi tai matkustajan oman terveyden suojelemiseksi välttämätöntä.

Kansanterveyslaitoksella ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on oikeus saada kunnan ja valtion terveydenhuolto- ja terveydensuojeluviranomaisilta sekä 10 §:ssä tarkoitetuilta laboratorioilta salassapitosäännösten estämättä 3 §:ssä tarkoitettua epidemian syyn selvittämistä varten tarvittavat tiedot sekä tässä tarkoituksessa käsitellä tartuntatautiin sairastuneiden ja muiden henkilöiden sille itse antamia tietoja. Kansanterveyslaitoksella ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tartuntatautien vastustamistyöstä vastaaville viranomaisille ja kunnan terveydensuojeluviranomaisille sellaisia selvitystä tehdesään saamiaan tietoja, jotka ovat välttämättömiä näille viranomaisille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Henkilöiden itse antamien tietojen luovuttaminen edellyttää kuitenkin, että henkilö ei ole kieltänyt tietojen luovuttamista.

Henkilötiedot tulee hävittää, kun ne eivät ole enää selvityksen tekemisen kannalta tarpeen. Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuu-
_____ ta _____ .

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2003
